

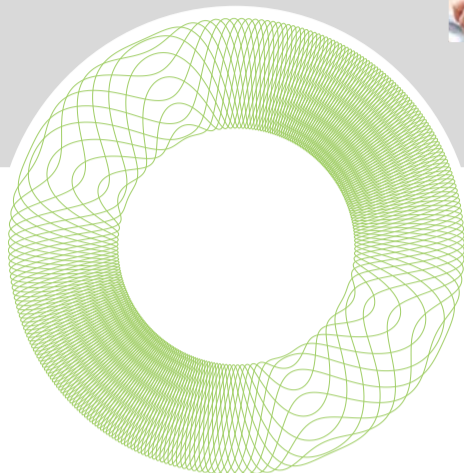
**BRANISLAV
DIMITRIJEVIĆ:**
Istorija moderne
Srbije u malom

MIKA HANULA: Budi zahvalan za ono

što imaš

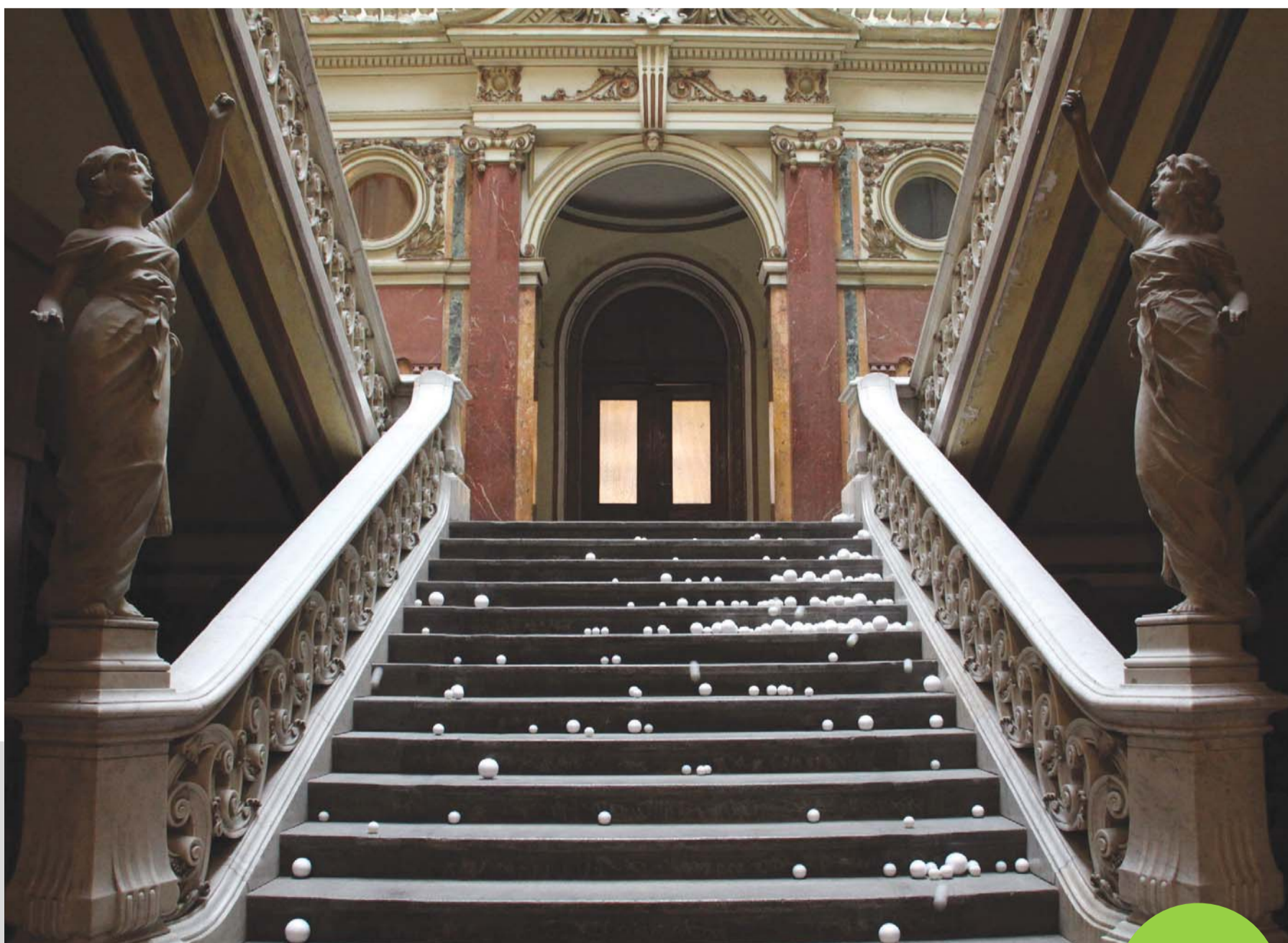

Nutrika

Vaša zdrava i ukusna navika! www.nutrika.rs

Danas

SUBOTA - NEDELJA, 22 - 23. septembar 2012, broj 5472 - 5473, godina XVI, cena 40 din, 30 den, 1,5 KM, 1 EUR (SLO), 0,7 EUR (CG), 9 kuna, 1,2 EUR (GR) www.danas.rs

ГУД ЛАЈФ / GOOD LIFE

FIZIČKI NARATIVI I PROSTORNE IMAGINACIJE
PHYSICAL NARRATIVES AND SPATIAL IMAGINATIONS

53. OKTOBARSKI SALON / 53RD OCTOBER SALON

WOLFGANG
KRAUSE & SILVIA
LORENZ,
Going Out,
2012.

ISSN 1450-538X

9 771450 538016

Učesnici Salona
Vladimir Arsenijević, Mladen Bizumić, Vladan Caričić & Slobodan D. Pešić, Branislav Dimitrijević, Andrej Dolinka, Biljana Đurđević, Mirjana Đurđević, Expodium (Bart Witte & Nikos Doulos), Mika Hannula, Annika von Hausswolff, Vlatka Horvat, Ana Hušman, Villu Jaanisoo, Jamesdin (Aleksandar Jestrović), Anssi Kasitonni, Karsten Konrad, Jukka Korkeila, Wolfgang Krause & Silvia Lorenz, Ana Krstić, Svebor Midžić, Vladimir Miladinović, Nebojša Milikić, Ahmet Ögüt, Branislava Stefanović, Mladen Stilinović, Dubravka Sekulić, Dubravka Stojanović, Samuil Stoyanov, Annika Ström, Pilvi Takala, Berit Talpsepp, Raša Todosijević, Miloš Tomić, Sreten Ugričić, XYZ (Matei Gavula & Milan Tittel), Aleksandar Zograf i Marko Živković

KUSTOSI 53. OKTOBARSKOG SALONA

U Beogradu nisam turista, ali se mi ne pretvaram da sam domaćin. Mika Hanula
Foto: Luciana Benaburce-Egneredo

MIKA HANULA: BUDI ZAHVALAN ZA ONO ŠTO IMAŠ

DOBAR ŽIVOT

Mika Hanula (Hannula) je profesor umetničkog istraživanja na Fakultetu za umetnost i dizajn Univerziteta u Geteborgu (Švedska). Radio je kao profesor umetnosti u javnom prostoru na Akademiji umetnosti u Helsinkiju (direktor od 2000. do 2005) i predsedavajući *Nordijske mreže umetničkih akademija (KUNO)*. Knjige koje je objavio uključuju *Rock the Boat: Localized Ethics, the Situated Self, and Particularism in Contemporary Art* (2003), *Artistic Research: Theories, Methods and Practices* (2005), *Politics of Small Gestures: Chances and Challenges for Contemporary Art* (2006) i *Politics, Identity and Public Space - Critical Reflections in and through the practices of contemporary art*. Priredio je i knjigu *Self-Organization: Counter-Economic Strategies* (2006). Bio je kustos više izložbi uključujući *Songs of Freedom and Love* (Platform Garant Contemporary Art Center, Istanbul) i estonskog paviljona na Bi-jenalu u Veneciji 2007. Hanula je rođen u Turkuu (Finska), odbranio je doktorat iz oblasti političkih nauka i živi u Berlinu.

Radili ste ranije sa Brankom Dimitrijevićem. Kako ste se upoznali i šta vas je povezalo?

- Sve je počelo pre tačno jedne decenije. Upoznali smo se na projektu *Speak Up*, koji smo organizovali, a fokus mu je bio saradnja između nordijskih umetničkih akademija i onih sa Balkana, što je u našem slučaju značilo četiri nedeljne radionice, sa po tri studenta sa nordijskih i sa balkanskih umetničkih akademija koji su na njima učestvovali i saradivali. Prvi od tih događaja održan je na proleće 2003. u Beogradu, a ja sam došao na jesen 2002. kako bih ga u saradnji sa Brankom isplanirao. Ostale stanice bile su Zagreb, Malmo i Helsinki.

A onda nam se posrećilo - projekat se dopao finansijerima, *Nordijskom savetu ministara*, pa smo dobili dodatna sredstva pomoću kojih smo organizovali izložbu pod nazivom *Situated Self-Confused, Compassionate and Conflictual*. Bila je postavljena u Muzeju savremene umetnosti u Beogradu od februara do marta 2005, a odmah potom i u Gradskom muzeju savremene umetnosti u Helsinkiju.

Kako ste postavili koncept ovogodišnjeg Salona?

- Koncept *Dobrog života* seže nazad u stalne rasprave koje sam vodio sa Brankom; česti pokretač tih diskusija naša su iskustva na bienalima i drugim velikim izložbama - što će reći: ogromnim, ekstravagantnim događajima koji su odlični u preterivanju sa konceptualnim i veoma loši kad treba da se zapravo uradi i izvede do što tvrde da rade.

Najbolji negativni primer u poslednje vreme je Berlinsko bienale, koje je bilo prava parada nekonzistentnosti i arogantnog poziranja; takav

stav veoma dobro pretvara umetnost u različite vrste ilustracije svega što se u datom trenutku vidi kao popularno i u trendu. Tako je, za nas, stvar uvek bila jednostavna: vratiti se osnova-ma. A šta može biti osnovnije od toga da pozovemo umetnike i sebe na kritičko, ali konstruktivno promišljanje - toga što radimo kada radimo ono što radimo.

Baciti uvis koncept *Dobrog života* znači postaviti pitanje: šta je važno vama, i nama?

Veliki deo koncepta je sama zgrada Geozavoda. Kakav je bio vaš utisak kada ste je prvi put videli?

- Očigledno, bio sam fasciniran, a pomalo i uplašen. Pitaoh sam se: kako i zašto bismo želeli da ista dodamo ovoj neverovatnoj rekolokaciji stilova i simbolike iz prethodnih 100 godina? Ali, kao i uvek, potrebno je prošetati okolo, osetiti prostor - i jednostavno biti tu. Nema nikakvog autentičnog momenta kome bismo se vratili, koji bismo simulirali, nego je potrebno pronaći način da se radi u okviru prostora - da se oblikuje i stvori tok unutar njega, sa delima, sa publikom. Tok koji bih ja nazvao zadatkom generisanja prostornog i fizičkog narativa.

Kako ste birali učesnike?

- Kao i uvek, to zavisi od strukture aktuelnih uslova. U kontakt sa nama su stupili prilično kasno, i dobili smo priliku da uradimo nešto u okruženju koje nije tipičan muzejski prostor. Stoga je bilo logično da pozovemo ljude sa kojima smo ranije radili, umetnike koje poznajemo i cenimo i koji će uživati u izazovu rada na lokaciji. Želeli smo da nademo umetnike za taj konkretan trenutak, one koji imaju želju i energiju, kao i radoznalost i stručnu sposobnost da uživaju u brzom radu - kao ona metafora koju znamo iz stri-pova: dotaci zemlju u trku. Posledica: ne ispada sve baš sjajno i elegantno, ali nešto se definitivno događa, nešto posebno i interesantno.

Kako radite sa umetnicima na ovakvom projektu? Kako ih usmeravate?

- Smatram da je to prilično direktno, za nas obično. Stvaramo opšti okvir, postavku, uokvirujemo platformu, otvaramo trambulinu i postavljamo kataput - a onda se sklanjamo. Pravi-mo prostor za umetnike da počnu da rade baš onako kako misle da treba - i to baš tu, baš sada, za taj specifičan proces.

A onda, pa, onda diskutujemo, raspravljamo što to tvrde da rade.

Najbolji negativni primer u poslednje vreme je Berlinsko bienale, koje je bilo prava parada nekonzistentnosti i arogantnog poziranja; takav

pričamo o promeni vrednosti na globalnom nivou?

- Naravno da postoje razlike, u opštim okvirima, kao i na svakoj datoj akademiji umetnosti. Kao i u svemu, mislim da taj pritisak stvaraju globalna pitanja uz činjenicu da su svi problemi lokalni. Za mene, kao nekoga ko radi u rudnicima nordijskih umetničkih akademija od 1997, ta promena je očigledno povezana sa opštim označiteljima našeg vremena: opasnostima korozivnih sila instrumentalizacije i sveopšte komodifikacije naših svakodnevnih života. Zadatak nije u tome da se prepuštimo parametrima brzine, cene i zapremine. Zadatak je da usporimo i da postignemo pravu ritam. Ritam koji govori: pojačaj zadovoljstvo.

Kako vidite situaciju ovde, danas, posle 10 godina od prvog dolaska u Beograd?

- Beograd. Pa, kako to već ide kod svih nas, zaljubljujemo se - u mesta i prostore. Ja sam se zaljubio u Beograd još 2002. I još uvek sam zaljubljen u njega. Ali: zaljubio sam se i još uvek aktivno volim nešto što očigledno nema mnogo veze sa svakodnevnim stanjem u gradu. Radi se o društvenim imaginacijama - stvarima od kojih želim da pobegnem i nekim drugim stvarima kojima želim da se približim. U Beogradu nisam turista, ali se ni ne pretvaram da sam domaćin. Privlače me malo grublja i sirovija mesta. Na primer, ne mogu da podnesem Beč ili Stokholm. Ali, znate, urbani entiteti, mesta kao što su Beograd ili Istanbul - to mi se dopada, to volim.

Da vam dam poređenje: ne mogu da se opustim u restoranu u kome je košulja koju nosi kelner barem tri puta skuplja od one koju ja nosim - a, sudeći po mojoj odeći, to se zapravo prilično često dešava...

Šta za vas predstavlja „Dobar život“?

- Nasuprot očekivanjima, na to pitanje nije tako teško odgovoriti. To je krupno pitanje, ali umesto da kažemo da je teško ili komplikovano, moj pristup je suprotan: moramo direktno da se suočimo sa tim pitanjem. Stoga, profesionalno gledano, za mene to znači, pitati se iznova i iznova: šta radiš, kada radiš ono što radiš?

Zadatak je sledeći: pokušati da se usredsre-diš i da radiš tako da, šta god da radiš, to ide ka nečemu, da je uvek u pokretu, da postaje, svaki put, jedno za drugim, još malo ispunjenje značenjem, još malo usredsređenje, i da, da upotre-bim tu ružnu reč, još malo bolje. Na ličnom planu, to znači pitati se: ko si i na koji način pokušavaš da budeš sa ljudima koji su tebi važni? To ne znači ništa drugo do li: umesto jurcanja za nečime ili nekime ko pokušava da ti nešto pro-da, uradi sledeće: Budi zahvalan za ono što imaš. I naravno, slušaj to - tu pesmu *Be Thankful for What You Got*. Počni sa *Massive Attack*, nastavi sa originalnom *DeVaulghoum* verzijom, pa kroči u stranu sa *Yo La Tengo* verzijom - tek za početak. A, zar treba reći da je za mene to, baš to - dobar, dobar život.

Edukativni programi (Educational programs)

Arteđu 2: Oktobarski salon (Ana Nedeljković) - 13, 14, 20/10/2012, 15.00
Omladinski klub MSUB (MoCAB Youth Club), Vesna Milić, Olivera Nastić, Darinka Pop Mitić - 28/10/2012, 14.00-16.00

Propeler - Fakultet za medije i komunikacije (Faculty for Media and Communication), Oktobarski salon (October Salon) Case Study

ZON MODERNA - edukativno-umetnički projekat Muzeja moderne umetnosti iz Stokholma namenjen srednjopolcima i njihovom uključivanju u umetničke procese (an educational and artistic project of the Moderna Museet from Stockholm aimed at high school students and their inclusion into artistic projects)

Dečiji klub MSUB (MoCAB Children's Club) - Znam šta ste radili ove nedelje (I Know What You Did This Weekend), Vesna Milić & Darinka Pop Mitić - 28/10/2012, 12.00-14.00

53 OKTOBARSKI SALON I 2

www.oktobarskisalon.org

DOGAĐAJI (EVENTS)

■ Svi događaji osim naznačenih (All events except where noted otherwise)
Geozavod (Karadordeva 48)
■ Radno vreme (Working hours)
Od 12 do 20 sati, ponedeljkom zatvoreno (12.00-20.00; closed on Tuesdays)

■ **Expodium - Parlament tranzicije (Parliament of Transition)**
23/09/2012 (18.00); Kustosiranje / About and Around Curating: Introduction to Parliament of Transition (20.00)
Expodium - Nightwalkers_pot #1

■ **Tokom trajanja izložbe (During the exhibition)**
- Razgovori (Talks)
Miodrag Ninić - arhitekta, član 360°, Beograd (architect, member of 360°, Beograd)
Dubravka Sekulić - arhitekta i istraživač (architect and researcher)
Danijela Gašparac - PR manager KRUG Club
- Performansi (Performances)
Dalija Ačin Thelander: Rastavljanje motora (Dismantling the Machine)
(Detailed program and time schedule can be found on the Parliament of Transition's exhibition space and on the 53rd October Salon website)

■ Subotom (Saturdays - 13.00)
Vođenja kroz izložbu (Guided tours) - Branislav Dimitrijević, Mika Hannula, Svebor Midžić

■ Subotom (Saturdays - 18.00)
Kustosiranje u okviru programa umetničke grupe Expodium (About and around curating at Expodium)

■ Utorokom (Tuesdays - 18.00)
- Javni razgovori (Panel discussions)
„Bivša zgrada Geozavoda - prošlost, sadašnjost, budućnost (Former Geozavod building - past, present and future)“, moderator (moderated by) Branislav Dimitrijević

„Kulturna politika ili kulture politike (Cultural politic of Cultures of Politics)“, moderator (moderated by) Mia David

„Kolekcija Oktobarskog salona (October Salon collection)“, moderator (moderated by) Aleksandra Estela Bjelica Mladenović

„Mediji i kultura (Media and Culture)“, moderator (moderated by) Ana Đokić

„Treba li umetnosti publika? (Does Art need an audience?)“, moderator (moderated by) Svebor Midžić

■ Četvrtkom (Thursdays - 18.00)
- Razgovori (Talks)

Predstavljanje knjige (Talk about the book) „GUD LAJF - 53. oktobarski salon“, urednici (editors) Branislav Dimitrijević, Mika Hannula, Svebor Midžić

WUFGANG KRANZ & SIVIA LORENZ

Razgovor sa autorskim timom filma „Slučaj Harms“ (Talk with „The Harms Case“ film crew) - Slobodan Pešić, Vladan Caričić, Jaša Josimović, Frano Lasić, Milica Tomić
Bojan Jovanović & Smilja Ignjatović, prvi graditelji kuće „Earthship“ u Srbiji (first builders of „Earthship“ house in Serbia)
Predstavljanje knjige (Talk about the book) „Simptomi nerešenog sukoba - 52. oktobarski salon“, urednice (editors) Alenka Gregorić & Galit Eilat
Video sekvenca 53. oktobarskog salona - Jovana Petrović, Uroš Milkić, Marko Jeftić, Mladen Janković

■ Petkom (Fridays - 18.00)
Na izložbi sa... (At the exhibition with...) Mirjana Đurđević, Dubravka Sekulić, Vladan Caričić, Andrej Dolinka (DJ set)

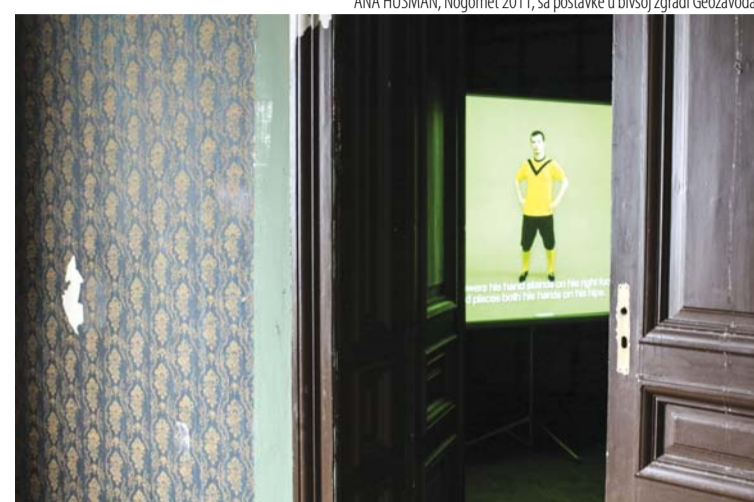
■ Edukativni programi (Educational programs)

Arteđu 2: Oktobarski salon (Ana Nedeljković) - 13, 14, 20/10/2012, 15.00
Omladinski klub MSUB (MoCAB Youth Club), Vesna Milić, Olivera Nastić, Darinka Pop Mitić - 28/10/2012, 14.00-16.00

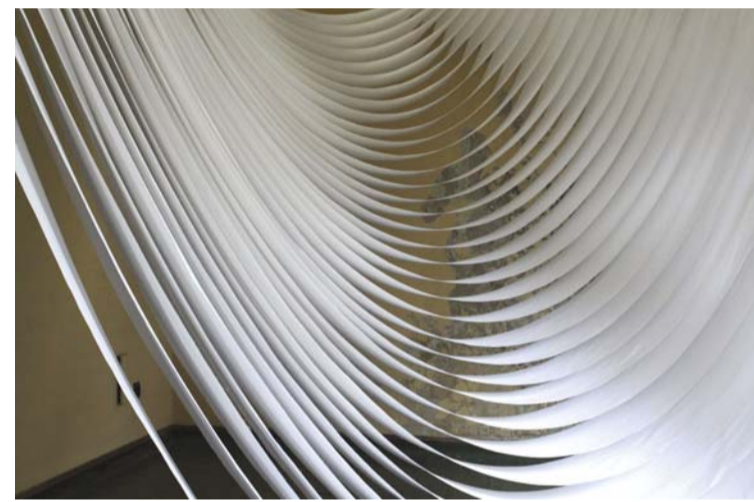
Propeler - Fakultet za medije i komunikacije (Faculty for Media and Communication), Oktobarski salon (October Salon) Case Study

ZON MODERNA - edukativno-umetnički projekat Muzeja moderne umetnosti iz Stokholma namenjen srednjopolcima i njihovom uključivanju u umetničke procese (an educational and artistic project of the Moderna Museet from Stockholm aimed at high school students and their inclusion into artistic projects)

Dečiji klub MSUB (MoCAB Children's Club) - Znam šta ste radili ove nedelje (I Know What You Did This Weekend), Vesna Milić & Darinka Pop Mitić - 28/10/2012, 12.00-14.00

ANA HUSMAN, Nogomet 2011, sa postavke u bivšoj zgradi Geozavoda

ANA KRSTIĆ

Nastavnički klub MSUB (MoCAB Teachers' Club) - Otvorena vrata (Open Door), Seminar (Course)
„Korišćenje umetničkog dela za kreiranje aktivne nastave u osnovnom i srednjem obrazovanju (Using an artwork to create active teaching environment in elementary and high school education)“, Vesna Milić - 27/10/2012, 12.00

■ Prateće izložbe (Parallel exhibitions)

- otvaranje izložbi (exhibition openings)
ROSA BARBA - Free Post Mersey

Tunnels, dobitnica nagrade Kulturnog centra Beograda u okviru 51. oktobarskog salona (winner of the Cultural Centre

HELENA KONRAD, Beograd, 2012.

Belgrade award for the 51st October Salon) - 19/10/2012, 19.00, Likovna galerija KCB, Knez Mihailova 6
KOLEKCIJA 1 - izložba radova iz kolekcije Oktobarskog salona (exhibition of the works from the October Salon collection) - 19/10/2012, 19.00, KCB, galerija Podroom (The Cultural Centre of Belgrade, Podroom Gallery)

KUSTOSI 53. OKTOBARSKOG SALONA

BRANISLAV DIMITRIJEVIĆ: Istorija moderne Srbije u malom

GUD LAJF

Branislav Dimitrijević je profesor istorije i teorije umetnosti na Visokoj školi za likovnu i primenu umetnosti i na Novoj akademiji u Beogradu. Aktivan je kao pisac i kustos i stalni je saradnik beogradskog Muzeja savremene umetnosti gde trenutno vodi kurs *Umetnosti i kultura u socijalističkoj Jugoslaviji*. Objavljuje eseje o savremenoj umetnosti, filmu i teoriji vizuelne kulture, i priredio je više publikacija i kataloga uključujući i *O normalnosti: Umetnost u Srbiji 1989-2001*. Izabrani kustoski projekti: *Ubistvo* (CKZD, Beograd 1997), *Konverzacija* (MSUB, 2001), *Situated Self: Confused Compassionate, Conflictual* (Helsinki City Museum; MSUB, 2005), *U raskoraku - Izmeštanje, saosećanja i humor u savremenoj umetnosti u Britaniji* (MSUB, 2007), *FAQ Serbia* (ACF, Njujork, 2010), *No Network* (Time Machine, Atomski bunker Konjic, BiH). Bio je dva puta kustos jugoslovenskog/srpskog paviljona na Bi-jenalu u Veneciji, 2003 i 2009. godine. Magistrski tezu iz oblasti istorije i teorije umetnosti odbranio je na Univerzitetu u Kentu u Engleskoj 1995, a doktorsku tezu o *Potrošačkoj kulturi u socijalističkoj Jugoslaviji* na Univerzitetu umetnosti u Beogradu 2012.

Gud lajf? Da li je ovo ironija, sarkazam ili dobar život postoji?

- Nikako nije ironija. Rekao bih da je ovo naslov koji je ambivalentan - on je istovremeno konsenzualan (malo je onih koji ne bi želeli da žive dobrim životom) i antagonističan (dobar život za koga? šta uopšte to znači kad se zna koliko ljudi žive loše...) Pitanje je šta za svakog od danas taj pojam zapravo može da znači i šta možemo s njim da uradimo za sebe i za druge? Kakve asocijacije imamo ili nam padaju na pamet samoizdane TV serije ili neuspešni slogani političkih stranaka?

Jasno je da bismo počeli da razumemo ovaj pojam moramo da se vratimo sve do Aristotela. Za njega pojam dobrog života prevazilazi shvatanje da dobar život leži samo u zadovoljstvu i bogatstvu, ali i to da on leži samo u časti i vrlinama. Za njega je dobar život pre svega racionalna aktivnost, a takođe i pitanje procesa vlastitog *postojanja*. I naravno, centralni pojmovi o kojima ovde možemo govoriti, i odnosi između tih pojmova, danas su postali sve više deaktivirani: intelekt i volja.

Pojam dobrog života dobro ilustruje razliku između imaginarijuma i imaginacije, a to je zapravo nešto od čega smo pošli u koncipiranju ove izložbe. U kulturnim imaginarijumima pod čijom dominacijom živimo, dobar život je veoma usko shvaćena kategorija. Živimo u vreme-u u kom, kako kaže istoričar Toni Džadž, znamo koliko šta košta ali ne znamo koliko šta vredi.

Zašto ste u ovom trenutku svog života izabrali ovu temu? Kako je ona vezana za lično sazrevanje, razočarenja, podvlačenja crta, a koliko za opšti društveno politički trenutak?

- Ne bih rekao da je ovo tema. Mislim, ili bar se nadam, da me nikada nije interesovala umetnost koja se bavi određenim temama. Uvek sam verovala da je umetnost pre svega poprište serije nesporazuma zahvaljujući kojima se svi na neki način menjamo. Kad nema nesporazuma, dolazi do debilizujuće sabornosti koja fundamentalno čini jednu zajednicu nesrećnom i neaktivnom.

U ovaj projekat ste pozvali Miku Hanulu, finski pisca, predavača i kustosa. Kako izloda pogled sa strane? Koliko neko „objektivno“ menja ono što vidite svojim pogledom?

- Mika Hanula i ja smo već bili u procesu dogovaranja jednog zajedničkog projekta ali za potpuno drugačiji kontekst i okvir. Nešto smo od te ideje zadržali ali smo se pre svega posvetile trenutno vodi kurs *Umetnosti i kultura u socijalističkoj Jugoslaviji*. Objavljuje eseje o savremenoj umetnosti, filmu i teoriji vizuelne kulture, i priredio je više publikacija i kataloga uključujući i *O normalnosti: Umetnost u Srbiji 1989-2001*. Izabrani kustoski projekti: *Ubistvo* (CKZD, Beograd 1997), *Konverzacija* (MSUB, 2001), *Situated Self: Confused Compassionate, Conflictual* (Helsinki City Museum; MSUB, 2005), *U raskoraku - Izmeštanje, saosećanja i humor u savremenoj umetnosti u Britaniji* (MSUB, 2007), *FAQ Serbia* (ACF, Njujork, 2010), *No Network* (Time Machine, Atomski bunker Konjic, BiH). Bio je dva puta kustos jugoslovenskog/srpskog paviljona na Bi-jenalu u Veneciji, 2003 i 2009. godine. Magistrski tezu iz oblasti istorije i teorije umetnosti odbranio je na Univerzitetu u Kentu u Engleskoj 1995, a doktorsku tezu o *Potrošačkoj kulturi u socijalističkoj Jugoslaviji* na Univerzitetu umetnosti u Beogradu 2012.

Gud lajf? Da li je ovo ironija, sarkazam ili dobar život postoji?

- Nikako nije ironija. Rekao bih da je ovo naslov koji je ambivalentan - on je istovremeno konsenzualan (malo je onih koji ne bi želeli da žive dobrim životom) i antagonističan (dobar život za koga? šta uopšte to znači kad se zna koliko ljudi žive loše...) Pitanje je šta za svakog od danas taj pojam zapravo može da znači i šta možemo s njim da uradimo za sebe i za druge? Kakve asocijacije imamo ili nam padaju na pamet samoizdane TV serije ili neuspešni slogani političkih stranaka?

Jasno je da bismo počeli da razumemo ovaj pojam moramo da se vratimo sve do Aristotela. Za njega pojam dobrog života prevazilazi shvatanje da dobar život leži samo u zadovoljstvu i bogatstvu, ali i to da on leži samo u časti i vrlinama. Za njega je dobar život pre svega racionalna aktivnost, a takođe i pitanje procesa vlastitog *postojanja*. I naravno, centralni pojmovi o kojima ovde možemo govoriti, i odnosi između tih pojmova, danas su postali sve više deaktivirani: intelekt i volja.

Pojam dobrog života dobro ilustruje razliku između imaginarijuma i imaginacije, a to je zapravo nešto od čega smo pošli u koncipiranju ove izložbe. U kulturnim imaginarijumima pod čijom dominacijom živimo, dobar život je veoma usko shvaćena kategorija. Živimo u vreme-u u kom, kako kaže istoričar Toni Džadž, znamo koliko šta košta ali ne znamo koliko šta vredi.

Zašto ste u ovom trenutku svog života izabrali ovu temu? Kako je ona vezana za lično sazrevanje, razočarenja, podvlačenja crta, a koliko za opšti društveno politički trenutak?

- Ne bih rekao da je ovo tema. Mislim, ili bar se nadam, da me nikada nije interesovala umetnost koja se bavi određenim temama. Uvek sam verovala da je umetnost pre svega poprište serije nesporazuma zahvaljujući kojima se svi na neki način menjamo. Kad nema nesporazuma, dolazi do debilizujuće sabornosti koja fundamentalno čini jednu zajednicu nesrećnom i neaktivnom.

Gotovo nikada nisam samostalno radio neki veći projekat: Branislav Dimitrijević

Gotovo nikada nisam samostalno radio neki veći projekat: Branislav Dimitrijević

je neko umetnik po rođenju i ne treba mu nikakva škola da bi izrazio svoj bogom dani talenat? Svakako da je odgovor na sva ova pitanja - ne. Prema tome ovde se radi o nečem drugom, radi se o formiranju nekog događaja i učešća u formiranju tog događaja - u stvaranju jedne *ad hoc* zajednice okupljene oko ove izložbe. Otuda smo svi ovde učesnici koji u taj događaj unosimo svoja iskustva i tumačenja, saznanja i neznanja, traume i zablude, dakle čitave živote. I naravno uslove naših okolnosti i okolnosti naših uslova.

Kako ste se odlučili da izložbu koje je prvenstveno vizuelni doživljaj na neki način uskratite upravo za taj vizuelni deo stavljajući akcenat na tekst, čime ste katalog pretvorili u knjigu?

- Radi se o različitim oblicima doživljaja. Po-kušaću da objasnim. Medij izložbe je u evidentnoj krizi jer danas postoje različiti modeli kojima se komunicira neki umetnički sadržaj. Ako možemo gledati filmove i fotografije sedeti udobno pred kompjuterskim ekranom, zašto bismo to radili u galerijskom prostoru? I još više, ako želimo da podelimo informacije oko nekog gorućeg društvenog problema, da li je izložba zaista najadekvatniji način distribucije tih informacija kada su drugi kanali efikasniji? I zato nas interesuje sama fizikalnost prostora, fizikalnost izložbe, to neko jedinstveno i specifično iskustvo tela u prostoru ali naravno i aktivna refleksija tog iskustva. Dakle - konstrukcija iskustva mogućeg kao takvog. Mislim da je jedan od glavnih uzroka zakržljale društvene imaginacije nedostatak fizičkog kontakta u urbanom prostoru - ne mislim na guranje u autobus već na fizičku performativnost neposredne komunikacije u kojoj se ne dele samo informacije već se i suočavaju tela, objekti, pogledi i govorne pozicije. Otuda koristimo pojam fizičkog narativa. Knjiga je s druge strane stvar za sebe, ona je podjednako važna kao i izložba. Za moju generaciju još uvek je knjiga jedinstven objekt - ona je prepuna slova, reči, ideja ali je i dalje fizički predmet, ima svoj gabarit, svoju taktičnost.

To je vrlo neobična knjiga, koju je teško svrstati u žanr. Recite nam nešto o tome kako se ona oslanja na izložbu, a kako izložba na knjigu?

- Hvala na toj opasci da knjiga nema žanr. Uvek sam izbegavao podelu umetnosti po žanrovima i po medijima. Znanovske filmove, žanrovima književnosti. Ne zanima me takvo administriranje umetnosti i usmeravanje iskustva. Naša knjiga je veoma specifična. U njoj se jedno mesto (zgrada Geozavoda, ali i Beograd uopšte) prelama kroz različite pozicije. Neke od tih pozicija su umetničke, neke istraživačke, neke teorijske. Pozvali smo književnike i odveli ih u prostor i pitali ih da li se osećaju da ih taj prostor na bilo koji način motiviše da nešto napišu. Takođe smo napravili razgovore s onima čije pozicije respektujemo ali i koji su na neki način povezani s nekim temama koje sam prostor nametne. Dubravka Stojanović se kao istoričarka primarno bavi Srbijom s kraja 19. i početkom 20. veka, dakle vremenom u kom je zgrada nastala, i poređenjem tog vremena i ovog današnjeg. Nebojša Milićkić, aktivista u polju kulture, po obrazovanju je geolog, i tako dalje.

Radovi iz Kolekcije Oktobarskog salona, od 19. oktobra do 19. novembra 2012. u Galeriji Podroom

Reprezentativna zbirka umetničkih dela

Jan Fabr
Sam svoj pokret

I am a one-man movement

KOLEKCIJA 1

Kolekcija Oktobarskog salona osnovana je sa ciljem stvaranja reprezentativne zbirke umetničkih dela koja dokumentuju faze stvaralaštva savremene vizuelne umetnosti u Srbiji i na internacionalnoj sceni. Kolekciju čine dela umetnika koji su izlagali na OS od kako je on postao međunarodni. Osnivanje Kolekcije OS inicirano je poklonom Jana Fabra, umetnika sa prošlogodišnjeg Salona.

Dosad je na međunarodnim Salonima izlagalo više od sto domaćih i više od 300 stranih umetnika, a beogradska publika je imala priliku da vidi oko hiljadu dela savremene umetnosti među kojima su i remek dela umetnika priznatih na svetskoj umetničkoj sceni.

Na prvom izložbi kojom najavljujemo formiranje Kolekcije OS predstavljeno je petnaestoro umetnika radovima koji su izlagani na prethodnim OS ili onima koji su po mišljenju umetnika reprezentativni primer njihovog stvaralaštva. Jan Fabr je jedan od njih. Njegov

rad *Sam svoj pokret*, izveden je za prošlogodišnji 52. OS. To je prvi rad kojim je Kolekcija oformljena. Osnivanje Kolekcije OS podstaknuto je idejom i da se savremena umetnička praksa predstavi javnosti, ne samo

Ana Adamović,
Aleksandrija Ajduković,
Radoš Antonijević, Antea
Arizanović, Aleksandar
Dimitrijević, Dušica
Dražić, Jan Fabr,
Aleksandar Jestrović
Jamesdin, Nataša
Kokić, Žolt Kovač,
Goranka Matić,
Avi Mograbi, Vladimir
Nikolić, Vladimir Perić,
Mileta Prodanović,
Škart, Dragoljub
Raša Todosijević

revijalnim predstavljanjem, već i uspostavljanjem aktivnog dijaloga između umetnika i publike. Namera nam je da Kolekcija postane, ne samo puka baza podataka o umetničkim „predmetima“, već laboratorija ideja i predmeta.

Svi radovi su pokloni umetnika i ovom prilikom im se zahvaljujemo na ukazanom poverenju i nadamo se da će se i drugi umetnici priključiti širenju ove Kolekcije. Ovo je samo početak.

„Free Post Mersy Tunnel“ (2010) Roze Barbe, Likovna galerija KCB, od 19. oktobra do 9. novembra

Drevno sopstvo grada

INSTALACIJA

Jesen u KCB otpočinje već tradicionalno Oktobarskim salonom. Osim centralne, publika će imati priliku da vidi još dve izložbe koje će biti postavljene u galerijskim prostorima KCB - izložba Roze Barbe, umetnice koja se nakon dve godine vraća pred beogradsku publiku i ljubitelje savremene vizuelne umetnosti i izložba radova iz Kolekcije Oktobarskog salona.

Roza Barba jedna je od najperspektivnijih italijanskih umetnica danas, a 2010, na 51. OS, dodeljena joj je nagrada KCB - organizovanje samostalne izložbe u jednoj od galerija Centra. Dve godine kasnije, izložba *Free Post Mersy Tunnel* (2010) biće otvorena 19. oktobra u Likovnoj galeriji KCB.

Free Post Mersy Tunnel je skulpturalno-zvučna instalacija koja predstavlja isprepletane metalne cevi, industrijske tube koje nose zvuk liverpulske ulice. Kako zvuči podzemni Liverpul? Roza Barba usmerava pažnju publike na

podzemnu energiju Liverpula hvatajući zvuke njegove utrobe i prenoseći ih svojim složenim skulpturalnim lavirintom od cevi, iznoseći na površinu ono što je unutra i ispod, i čineći čujnim (pa čak i vidljivim) unutrašnji, podzemni život ovog grada. Peristaltika bučne šupljine gradskog stomaka deluje kao metafora za njegovu ogransku, gotovo ljudsku funkcionalnost. Zamisao je bila da se stvori analogija između tela grada i tela živog bića, iz unutrašnje perspektive, kako bi se istražilo drevno sopstvo grada (njegova instinktivna osećanja kao „ono neizraženo“).

Roza Barba (rođena 1972) radi u različitim medijima i formatima uključujući film, skulpturu, prostorne instalacije. Studirala je na *Akademiji za medijske umetnosti* u Kelnu od 1995. do 2005. a potom je pohađala specijalističke studije na *Rijks akademiji* u Amsterdamu. Samostalno je izlagala na brojnim izložbama od kojih posebno izdvajamo one u prestižnim muzejskim i galerijskim prostorima: Tate Modern u Londonu, Museo Nacional Centro de Arte Reina u Sofiji, Galerie nationale du Jeu de Paume u Parizu, Kunsthau u Cirihi, Museo de Arte Contemporaneo de Castilla y Leon i Contemporary Art Museum u St. Louisu.

Liu Chuang, Bez naziva (Festival)

Nguyen Trinh Thi, iz serije Vijetnamskih klasika

Kulturni centar Beograda i u petom izdanju projekta Artists Film International

Od Vajtčepela do „podruma“

VIDEO-RADOVI

Novi prostor u Kulturnom centru Beograda - *Podroom* otvorio se izložbom video-radova koji su deo međunarodnog projekta u kojem su saradivale institucije savremene umetnosti (11) iz celoga sveta.

- Pre četiri godine, dok je galerija Vajtčepel (Whitechapel) bila u rekonstrukciji, pokrenuli smo projekat koji se tada zvao *Art in Auditorium/Umetnost u auditorijumu*, s obzirom da se dešavao u jedinoj otvorenoj za publiku filmskoj sali. Bio je to jedini program koji se realizovao u prostorijama galerije koja je bila „zatvorena“. Ideja je bila da Vajtčepel zadrži svoju vidljivost i ne prekida sa međunarodnom saradnjom tokom rekonstrukcije, a činilo nam se da to ovaj program može - kaže Kirsti Og, jedna od kustoskinja galerije Vajtčepel iz Londona koje su inicirala taj projekat.

Od jednostavne ideje i poziva upućenog institucijama, sa kojima su do tada saradivali, da predlože po jednog umetnika i njegov video rad, nastala je neformalna mreža kustosa, umetnika,

Sefer Memisoglou, Vetar

Sriwhana Spong, Kostim za ožalošćenog

galerija, muzeja, kulturnih centara, koja se u svakom novom izdanju širi.

- Kako je projekat nastavljaio da se razvija iz godine u godinu, rešili smo da mu promenimo ime. Do promene je došlo usled sve veće „globalne“ dimenzije i značaja koji danas imaju pokretne slike. Upostavili smo saradnju i sa organizacijom koja dodeljuje filmsku nagradu *Jarman* ali i međunarodnom mrežom *FLAMIN*. Želimo da u projekat uključimo i institucije iz Indije, Avganistana i Norveške - dodaje sagovornica *Danasa*.

S obzirom da svaka institucija odlučuje o formatu izlaganja radova, Kulturni centar Beograda odlučio se za format izložbe na kojoj će do 15. oktobra moći da se vide video radovi autora mlađe

generacije iz Turske, Vijetnama, Argentine, Velike Britanije, Nemačke, Hong Konga, SAD, Izraela, Italije, Novog Zelanda. Radovi Alehandra Sesarka, Anete Mona Čise i Lucije Tkačove, Lui Čuanga, Dana Finsela, Bena Hagarija, Sefera Memisoglua, Masimilijana i Đanluke de Seria, Šrivane Spond, Nujen Trin Ti, Crin Svorn i Aleksandra Jestrovića, ne vezuju iste teme, problematike, ali svi zajedno pružaju jedan od mogućih uvida u savremenu video produkciju.

Radovi Jamezdina (Aleksandar Jestrović) umetnika, koji je odabrao Kulturni centar Beograda, u galeriji Vajtčepel bili su prikazani u martu ove godine, a KCB je pozvan da učestvuje i u narednom, petom izdanju projekta kojem su se priključile galerije iz Avganistana i Norveške.

... Dimitrijević / nastavak sa strane III

■ **Dok vodimo ovaj razgovor prostor u kome će se održati Oktobarski salon, bivša zgrada Geozavoda, je u centru pažnje. Koliko je ovaj prostor važan za izložbu a koliko za grad uopšte?**

- Istoriju zgrade Geozavoda u Karadordevoj, odnosno zgradu Beogradske zadruge, posmatramo kao karakterističnu i simptomatičnu za istoriju moderne Srbije. Izgrađena u prvoj deceniji 20. veka za berzanske i bankarske poslove ona je trebalo da bude vesnik moderne Srbije i razvijanja kapitalističkih ekonomskih odnosa. Međutim, bukvalno čim je je zgrada završena otpočeo je Carinski rat sa Austrougarskom a zatim balkanski ratovi i Prvi svetski rat. U međuratnom periodu kada je izgrađena nova zgrada berze za jugoslovensko tržište, odlukom kralja Aleksandra građevina postaje Geodetski zavod koji se uglavnom bavio istraživanjem nalazišta rude. Nakon Drugog svetskog rata Zavod nastavlja rad i počinje da se bavi ne samo poslovima u zemlji već i velikim projektima u inostranstvu. Kriza počinje sredinom sedamdesetih sa *oourizacijom* kada dolazi do *poremećaja međuljudskih odnosa* i prvih naznaka koruptivnih radnji. Krajem 90-ih prostor se otvara i za razne čudne namene uključujući i zabave zatvorenog tipa. U toku prethodne decenije Zavod se iseljava iz zgrade, prostor se počinje dramatično urušavati i sada kao prazna ljuštura čeka obnovu i novu namenu... U ovom prostoru snimaju se mnogi filmovi i serije, od kojih su neki veoma poznati, kao *Majstor* i *Margarita* ili *Slučaj Harms* (gde je u oba slučaja zgrada scenografija za neku priču smeštenu u Rusiji...) Nije li ovo istorija moderne Srbije u malom?

■ **Šta će se desiti ako izložba bude zabranjena za posetioce? Šta to znači u ovom trenutku, u kulturnom modelu u kome živimo?**

- Bez obzira da li će biti dozvoljeno posetiocima da uđu ili ne, suštinski problem ostaje. Kako tretiramo kulturno nasleđe a posebno nasleđe modernosti. Izložba će biti postavljena u svakom slučaju. Ipak se nadam da neće ostati iza zaključanih vrata pre kojima stoji policija.